

Hyvä vaikuttaja,

Suomen kestävyysvajeen korjaamiseksi ja jatkuvuuden turvaamiseksi lastensaanti-iässä olevilla perheillä tulisi olla paremmin varaa saada toivomiaan lapsimääriä. Jotta lapsi-ikäluokat korvaisivat eläkeikää lähestyvät ikäluokat, tulisi niiden olla vuosittain noin 10 000 lasta suurempia nykyisellä nettomaahanmuutolla.

Lapsiluvun kasvu lisää kotitalouden hankinta- ja käyttömenoja ja lasten hoitotyö vähentää nettotuloja ja eläkekertymää. Lisämenojen kautta kotitalouksiin kohdistuu kasvava määrä suoraa ja välillisiä veroja. Voisiko näiden lisäverojen kasvulle saada tavalla tai toisella katon? Voisiko perheen omasta taloudellisesta toimeliaisuudesta jättää lasten hyvään hoitoon enemmän käteen, jotta toimeentulo askarruttaisi vähemmän?

Työvoiman uusiutumisen kannalta avainasemassa ovat lapsettomat ja monta lasta haluavat perheet. Missä määrin lapsilukujen pieneneminen ja lapsettomuuden yleistyminen johtuu siitä, että

- 1. lasten kulutus- ja opintomenojen kompensointivaje ja verotus ohjaavat pieniin lapsilukuihin,**
- 2. asumismenot ja -verotus ohjaavat pieniin lapsilukuihin ja**
- 3. liikennemenot ja -verotus ohjaavat pieniin lapsilukuihin?**

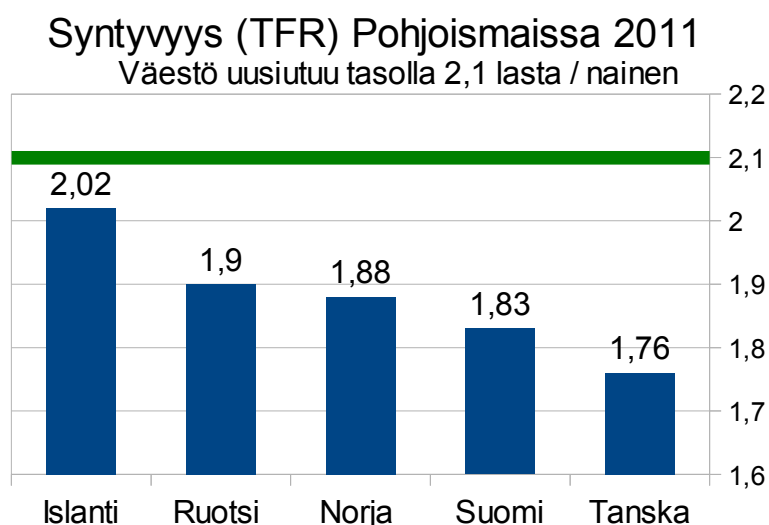
Tiedostetaanko riittävästi, että hoitopaikasta riippumatta lasten **kasvatus- ja hoitotyö on yhteiskunnalle tuottavaa** ja panostaminen lapsiperhevaiheeseen **kannattava sijoitus?**

Kunnioittaen

Matti Sillanpää

mjs@pcuf.fi

Suomi kuuluu Pohjoismaiden hännillä matalan syntyvyyden maihin, joissa väestö ei uusiudu

Suomessa syntyvyys on ollut alle uusiutumistasoon jo yli 40 vuotta. Uusiutumistasoon 2,1 lasta/nainen tarvitaan sitä enemmän 3+ lapsimääriä, mitä enemmän lapsettomuus yleistyy. Pohjoismaiden lisäksi mm. Ranskassa, Iso-Britanniassa ja Irlannissa on Suomea korkeampi syntyvyys

Jotta työikään tulevat riittävät Suomessa jatkossa korvaamaan eläkeikään tulevat, tarvitaan 10 000–15 000 lasta/vuosi lisää, 30-40 lasta/pvä. Väestö ei sillä vielä kasva, mutta se turvaa yhteiskunnan jatkuvuuden, parantaa vanhushuoltosuhdetta, korjaa kestävyysvajetta ja vähentää tarvetta taittaa eläkkeitä.

Suomessa on 1,46 miljoonaa perhettä, 581 000 lapsiperhettä ja 1,06 miljoonaa lasta, joista 364 000 kasvaa lapsiluvultaan 3+ perheissä. Nämä 105 000 eli **7% perheistä kasvattaa siis 34% tulevasta työvoimasta**. Eniten 3+ perheitä ja -lapsia on Uudellamaalla. Lapsiluvultaan 3+ perheiden muita korkeampi köyhyysriski on taloudellinen kynnyks väestön uusiutumiselle. Valtiotaloudellisesti riskin poistamisella on vähäinen merkitys.

1. Lasten kulutus- ja opintomenojen kompensointivaje ja verotus ohjaavat pieniin lapsilukuihin

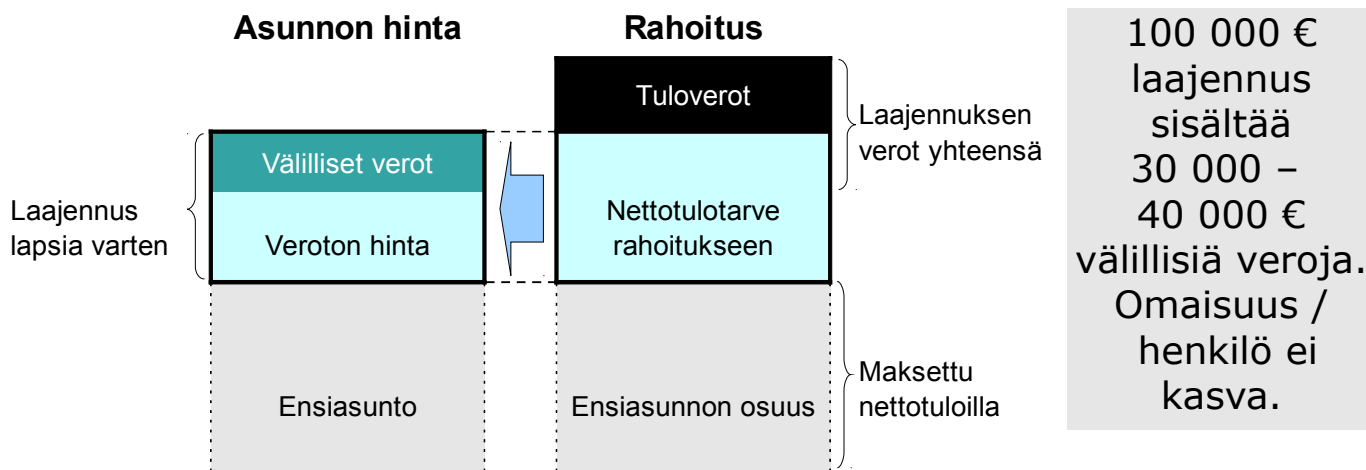
Lapsilkm	Kulutus - lapsilisä = nettotarve/kk
1 lapsi	337,00 - 104,19 = 232,81 €
2 lasta yht	674,00 - 219,32 = 454,68 €
3 lasta yht	988,00 - 366,23 = 621,77 €
4 lasta yht	1 302,00 - 534,50 = 767,50 €
5 lasta yht	1 616,00 - 724,13 = 891,87 €

Lähde: KELA ja Finlex 2013

Kulutus = lasten välttämättömät elinkustannukset yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun asetuksen mukaisina v. 2013.

Lapsilisien lisäksi tarvittava "nettotarve" lasten välttämättömiin elinkustannuksiin kasvaa jyrkästi lapsiluvun kasvaessa. Vastaavasti kasvaa välillinen ja suora verokuorma. Lapsikustannusten tasaus lapsilisillä ja opintotuella eri elämänvaiheiden välillä laahaa pahasti jäljessä ja verokertymän kasvun tasaus puuttuu kokonaan.

2. Asumismenot ja -verotus ohjaavat pieniin lapsilukuihin

Ensiasunnon hankinta (kuvassa tolppien harmaa osuus) ja asunnon suurentaminen 3+ lapsia varten on kallista ja raskaasti verotettua (suurentamisen verolisäys tummempana ja mustana).

Uudellamaalla parin huoneen lisäys lapsia varten sisältää välillisiä veroja keskituloisen bruttovuosipalkan verran. Toinen mokoma veroja peritään tuloveroina hankinnan rahoitukseen tarvittavista tuloista.

Varainsiirto-, energia-, kiinteistö- ja jäteverot kasvavat samalla asunnon koon ja lapsimäärän kasvaessa. Vuokra-asunnoissa väliin tulee vielä omistajan kate. Miksi lapsista johtuvalla verolisällä ei ole kattoa?

3. Liikennemenot ja -verotus ohjaavat pieniin lapsilukuihin

Neljän kokoluokkansa huokeimman auton hintojen ja verojen keskiarvot, helmikuu 2013			
Istumapaikkoja	5	7	9
Autoveroton hinta	10 300	18 100	31 300
Autoverot	2 000	4 900	13 800
Hinta vakiovarustein yht.	12 300	23 000	45 100
Polttoainekustannukset / vuosi (18000 km)	1 400	1 600	1 500
Vuotuinen ajoneuvovero	90	330	770
Autoveroprosentti	18	23	32

Lähde: EkoTrafi 2013-02-18

Henkilöautokannasta oli vuonna 2010

5 paikkaisia 90,9%

7 paikkaisia 3,5%

8-9 paikkaisia 0,6%

Henkilöautojen osuus

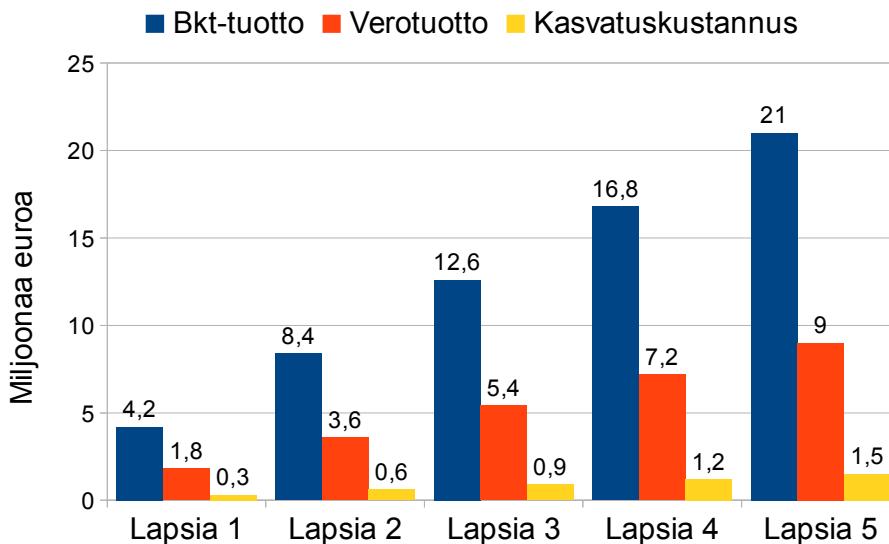
Suomen CO₂ -päästöistä on 11%

Suomen osuus maailman CO₂ -päästöistä on 0,2%

Auton suurentaminen etenkin 3+ lapsia varten on kallista ja ankarasti verotettua. Veromallin pitäisi ohjata CO₂-päästöjen laskuun. Ohjaako se, jos 9 istumapaikkaa tarvitseva perhe saa 2-3 viisipaikkaista autoa edullisemmin kuin yhden ison, eikä ensimmäisen hinta riitä edes yhden ison auton veroihin? Ovatko kuljetustarpeeltaan eri kokoiset perheet tällöin tasaveroisessa asemassa verottajan edessä? Voisiko vero lähteä isomman lapsiköyhyysriskin perheille muiden kanssa samalta tasolta?

Lasten kasvatusta- ja hoitotyö on yhteiskunnalle tuottavaa ja panostaminen lapsiperheväiheeseen kannattava investointi

Perheen lapsimäärän tulevan työn tuotot yhteiskunnalle
Työvuosia 35, bkt-kasvu 3%/v

Laskettaessa lapsen BKT-tuottoa 35 työvuodelta on yhden työllisen osuudeksi BKT:sta (= työn laskutuksesta) laskettu 70 000 €/v, josta vero-osuus on 30 000 €/v BKT-veroasteella.

BKT:n kasvuksi on oletettu 3%/v.

Lasten hoitotyön tuottavuus yhteiskunnalle kasvaa kotitalouden lapsiluvun kasvaessa, mutta yhteiskunnan maksamissa korvauksissa hoitotyöstä on hoitomuodosta riippuen isoja ajallisia ja määrällisiä eroja.

Pitkällä tähtäimellä uudet kansalaiset hyödyttävät hoitomuodosta riippumatta työllään yhteiskuntaa merkittävästi enemmän kuin kasvatusta- ja hoitotyöhön sitoutuu. Samalla he parantavat tulevaisuuden sosiaaliturvan ja eläkkeiden maksupohjaa veroina ja eläkemaksuina.

- ✦ Kun **lapsen työvoimavaikutus on 35-40 henkilötyövuotta** ja hoito vie 1-6 vuotta, on lapsiluvun kasvun nettohyöty merkittävä
- ✦ Lasten tulevan 35 vuoden työajan BKT-tuotto on arviolta 4,2 milj €, verotuotto 1,8 milj € ja kasvatuskulu 0,25-0,3 milj € lasta kohti. Kasvavan lapsimäärän hoito on yhteiskunnalle erittäin tuottavaa.
- ✦ Eläkemaksutuotoiksi on arvioitu n. 300 000 €/lapsi eli **viiden lapsen eläkemaksutuotto on suuruusluokkaa 1,5 milj €**
- ✦ Syntyvyyden kasvaessa 3+ lapsiperheiden **verotuksen lapsivähennyksiin sijoitettu euro tuottaa kaksi euroa**

Kotitalouksien tekemät hankinnat uusille lapsille lisäävät työpaikkoja ja työllisyyttä jo lyhyellä tähtäimellä.

Onko sosiaalisesti oikeudenmukaista, että lapsiluvun kasvu lisää perheen köyhyysriskiä ja alentaa vanhempien yhteistä eläketurvaa, vaikka yhteiskunnan tulevaisuudessa saama tuotto ja eläkemaksut kasvavat?